

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

Poročilo o delu Sveta za šolstvo za leto 1956

Svet za šolstvo deluje v sedanjem sestavu od 22. maja 1956. Svet za šolstvo šteje 12 članov, od katerih je 9 moških in 3 ženske. Povprečna udeležba na sejah znaša 82%. Na seje so bili po sklepu Sveta redno vabljeni zastopniki okrajnih društev prosvetnih delavcev, ki so se tem vabilom tudi vselej odzvali. Svet ima sledeče stalne komisije:

1. Komisijo za splošno izobraževalno šolstvo;
2. Komisijo za strokovno šolstvo;
3. Komisijo za predvojaško vzgojo;
4. Komisijo za vzgojne domove, ki je skupen organ Sveta za socialno varstvo in Sveta za šolstvo;
5. Personalno komisijo, ki obravnava premostitve prosvetnega kadra med občinami in med okraji.

Komisije vodijo člani Sveta ter so sestavljene iz zastopnikov raznih strokovnih društev, družbenih organizacij in posameznih strokovnjakov s področja dela komisije. Komisije obravnavajo specifično problematiko svojih področij, jo predlagajo Svetu in ta nato sklepa in odloča o njihovih predlogih.

Svet je imel v letu 1956 10 sej. Delokrog Sveta se je po reorganizaciji nekoliko zmanjšal, tako da skrbi sedanji Svet za šolstvo za zadeve s področja šolstva, vključno telesne vzgoje na šolah, predvojaške vzgoje, vzgojnih domov in predšolske vzgoje. V zvezi z nalogami, ki jih mora Svet opravljati, je razpravljal na svojih sejah o naslednjem: o učno-vzgojnih uspehih na vseh vrstah šol, o nadaljnjem izobraževanju prosvetnega kadra, o šolski reformi, o strokovnem šolstvu, o higienskih razmerah v prosvetnih ustanovah in o zdravstvenem stanju mladine, o vrtcih in domovih, o delu šolskih odborov in občinskih svetov za prosveto, o šolskem prostoru in investicijah ter o materialnem stanju šol. Da bi bil Svet podrobneje seznanjen s problematiko, ki jo obravnavajo občinski sveti za prosveto in da bi tem mogel nuditi izdatnejšo pomoč, je bil sprejet sklep, da se bodo posamezni člani Sveta udeleževali sej občinskih svetov in o svojem delu ter problemih, ki so na njih naleteli, poročali Svetu.

Pod pristojnost Sveta za šolstvo OLO Ljubljana spadajo naslednje prosvetne ustanove in zavodi:

15 gimnazij z 8722 učenci, 11 srednjih strokovnih šol s 5807 učenci, 32 nižjih strokovnih šol s 7055 učenci, 32 vzgojnih domov s 4252 učenci, 1 vzgojna posvetovalnica, 1 center za izvenarmadno vzgojo.

V pristojnosti občinskih ljudskih odborov pa so:

27 vrtcev s 1728 otroki, 163 osnovnih šol s 25.247 učenci in 22 nižjih gimnazij s 4491 učenci.

Skrb za gornje prosvetne ustanove je prešla z Okrajnega sveta za šolstvo na občinske ljudske odbore, oziroma njihove Svete za prosveto. Tako skrbe občinski ljudski odbori za te ustanove v pogledu socialistične vzgoje kot tudi v materialnem in kadrovskem vprašanju.

Vrtci

V okraju je 27 vrtcev. Kapaciteta vrtcev znaša 1490 otrok, zajeli pa so skupno 1728 otrok. Od tega števila je 1155 predšolskih in 573 šolskih otrok v starosti od 7 do 14 let. Hrana je prejemale v vrtcih 1038 otrok.

Mreža vrtcev je zelo pomanjkljiva, saj zajema v sami Ljubljani samo 8% predšolskih otrok, na podeželju pa neprimerno manj. Predvsem bi morali dobiti več vrtcev v delavskih središčih in mestih, kjer je največ mater v delovnem razmerju izven svojega doma.

Vsi vrtci razen štirih so v adaptiranih stanovanjskih zgradbah, trije so v šoli, eden pa v mladinskem domu. Vrtci s prehrano nimajo posebnih jedilnic in spalnic za popoldansko spanje otrok. Tudi sanitarne naprave ne odgovarjajo v vseh vrtcih in so pomanjkljive. Okolje vrtcev je po večini lepo urejeno z nasadi in otroškimi igrišči. Zdržištev vrtca in otroškega igrišča, kot je to primer v Šiški, je pokazala zelo lepe uspehe, saj je bilo skozi vse poletje dnevno do 100 otrok iz vrtca in terena na igrišču. Delo na igrišču je bilo pod nadzorstvom vzgojiteljice.

V primerjavi s šolami in ostalimi vzgojnimi ustanovami so vrtci razmeroma dobro preskrbljeni z učili, kar velja zlasti za vrtce na območju Ljubljane.

Vzgojnega osebja je v vrtcih 122, od tega so tri četrtine kvalificirane vzgojne moči. Tako je problem, ki nas je mučil še do nedavnega, ko je bilo v vrtcih zaposleno vzgojno osebje po večini nekvalificirano, izgubil na svoji ostrini. Večina vzgojiteljic je še mladih s premalo izkušenj v vzgojnem delu, vendar z dobro voljo za uspešno delo. Najbolj so problematični oni vrtci na podeželju, kjer dela ena sama ali 2 vzgojiteljici, ki nimata možnosti niti spodbud, da bi se izpopolnjevali oziroma učili pri pedagoško izkušenejših, starejših vzgojiteljicah. Potreba dobrega vzgojnega kadra v vrtcih je tem večja, ker so v šolskih oddelkih vrtcev pretežno otroci zaposlenih mater in vzgoja teh otrok v glavnem sloni na šoli in pa na vrtcih. V marsikaterem primeru pa mora vzgojiteljica vzgajati tudi starše in opozarjati na razne težave, ki jih ima otrok zaradi težkih in neurejenih razmer v družini.

Kljub prenatrpanosti prostorov pa je zdravstveno stanje mladine v vrtcih zadovoljivo in nastopajo le posamezni primeri otroških bolezni, ki pa se zaradi pravočasnih preventivnih ukrepov ne širijo.

Družbeno upravljanje v vrtcih ima svoje specifično obeležje že z ozirom na svojo preteklost, ki sega daleč nazaj pred izdajo predpisov o družbenem upravljanju. Ker so družbeni organi tesno sodelovali pri ustanavljanju teh ustanov, so tudi same bolj kot katere koli druge prosvetne ustanove zrasle z družbo. Delo organov družbenega upravljanja napreduje in je premostilo začetne težave. Ukvarjati so se pričeli tudi z vzgojno problematiko in pretresati delo vzgojnega kadra. Vendar je še nekaj upravnih odborov, ki so samo posvetovalni organi uprave vrtcev in se podreajo njenim ukrepom. Delo samostojnih upravnih odborov je boljše in uspešnejše, kot pa delo šolskih odborov, tistih vrtcev, ki so priključeni šolam. Ti slednji rešujejo v glavnem in največ samo problematiko šole.

Obvezno šolstvo

Obvezno šolstvo zajema mladino, ki obiskuje osnovne šole vseh stopenj in nižje gimnazije.

Vseh osnovnih šol je v ljubljanskem okraju 163 in imajo skupno 788 oddelkov, v katerih je vpisano 25.247 učencev. V nižjih gimnazijah se nahaja v 146 oddelkih 4491 učencev, v nižjih razredih popolnih gimnazij pa je 6407 šoloobvezne mladine v 184 oddelkih. Skupno število šoloobvezne mladine v okraju znaša 36.145. Iz priložene razpredelnice je razvidno, koliko šoloobvezne mladine se nahaja v posameznih občinah ljubljanskega okraja. (V to število pa ni všteta mladina, ki se šola v posebnih vzgojnih zavodih.) Največje število šoloobvezne mladine in sicer 6584 izkazuje občina Ljubljana-Center, najmanjše pa občina Loška dolina, kjer je 394 šoloobveznih otrok. Skoraj na vseh osnovnih šolah in nižjih gimnazijah, to velja zlasti za mesta in večja gospodarska središča, je občutno pomanjkanje šolskih prostorov. Pouk je v večini šol v dveh izmenah. Prostori osnovnih šol služijo tudi nižjim gimnazijam in nižjim strokovnim šolam. V sami Ljubljani pa je velika večina šolskega prostora ves dan, deloma pa še zvečer zasedena z različnimi tečaji. Na podeželju je res nekaj šol, ki imajo samo dopoldanski pouk ali pa le deloma celodnevni. Tako so v večini šol prostori maksimalno izkoriščeni, kar velja posebno za šole v Ljubljani, ki so izkoristile za pouk kabinete in zbornice (Vič).

Pri pregledu šolskih zgradb je bilo ugotovljeno, da mnoge zgradbe, v katerih se nahajajo šole, ne odgovarjajo potrebam današnje šole. Za šolske potrebe odgovarja 106 poslopij, v slabem stanju jih je 29, popolnoma neprimernih pa je 28 poslopij. Deloma so to stara župnišča, deloma se pa nahajajo šole v starih razpadajočih kmečkih hišah in podobno.

Gornji prikaz nam je potreben, da bo jasno, kje bo treba najprej reševati razne probleme pri prehodu na reformo šolstva, ki bodo v glavnem materialnega značaja. Iz statističnih podatkov je razvidno, da bo ta vprašanja treba prvenstveno reševati pri vseh ljubljanskih občinah in pa kot že rečeno, v industrijskih središčih, povsod tam, kjer je vprašanje šolskega prostora tudi že sedaj aktualno.

Ker se zavedamo, da bo nosil največji del šolske reforme učitelj na šoli, je Svet za šolstvo v letu 1956 posvetil največjo pozornost dvigu učnega kadra. Podprl je napore Pedagoškega centra LRS pri nadaljnjem izobraževanju učiteljstva in omogočil 236 učnim močem iz ljubljanskega okraja udeležbo na izpopolnjevalnih tečajih. Hospitacijske šole, ki jih je v letu 1956 pričelo delovati še 17, služijo tudi nadaljnjemu izobraževanju prosvetnih delavcev. Na teh šolah se učiteljstvo v praksi seznanja z novimi naprednejšimi oblikami pedagoškega dela in te šole bodo postale nekako pedagoško žarišče za učiteljstvo bližnje okolice.

Na vseh osnovnih šolah poučuje skupno 790 učiteljev (119 moških — 15% — in 671 žensk — 85%). Od teh je kvalificiranih 538, pripravnikov 204 in 48 upokojevcev. Pretežna večina upokojevcev je v Ljubljani. Razmerje med moškimi in ženskimi učnimi močmi se postopoma veča v korist ženskih učnih moči. Če upoštevamo tudi upokojevce, primanjkuje v okraju na osnovnih šolah preko 80 učiteljev, ker je del učiteljev, ki smo jih navedli, zaradi vodstva šol oproščen pouka. Problem pomanjkanja učiteljstva pa rešujejo v Ljubljani upokojeni učitelji. Nekatere občine so si s štipendiranjem zagotovila za bodoča leta učni kader.

Vse nižje gimnazije imajo 206 učnih moči. Problem učnih moči je na gimnazijah isti kot na osnovnih šolah: Le-te se rekrutirajo iz vrst učiteljev, predmetnih učiteljev in profesorjev. Učni kader na nižjih gimnazijah je najbolj nehomogen in premalo pripravljen oziroma usposobljen za vzgojno delo z mladino, ki prehaja v leta odrasčanja.

Pereč problem naših šol je vodstveni kader. Upravitelji šol so na eni strani preobremenjeni z administrativnim delom, na drugi strani pa mnogi niso dorasli odgovorni nalogi: biti pedagoški vodja svoje šole.

Materialne pogoje za šolsko delo na šolah nam zelo dobro prikazujejo proračunske postavke za funkcionalne izdatke, to je za knjižnice, učila, zdravstvene in fizikalne potrebe in podobno. Proračuni šol izkazujejo po veliki večini za funkcionalne izdatke komaj 2-5% celokupnih izdatkov. Tako pride za funkcionalne izdatke povprečno letno na enega učenca osnovne šole 259 din, na enega učenca nižje gimnazije pa 294 din. V ta namen je bilo v letu 1956 izdanih na vseh osnovnih šolah in nižjih gimnazijah v okraju 7.912.000 din. Funkcionalni izdatki se gibljejo v posameznih občinah med 0 in 600 din na enega

učenca. Takih velikih razlik v bodoče ne bi smelo več biti.

Za zdravstvo in boljše higiensko ureditev naših šolskih ustanov je bilo v preteklem letu mnogo storjenega prav zaradi nalezljivih bolezni, ki so razsajale v okraju. Zdravju otrok mnogo pomagajo šolske mlečne kuhinje, katerih mreža se je v letu 1956 močno razširila. Najboljša je organizacija mlečnih kuhinj v Ljubljani. Šolskih kuhinj pa še nimajo v občinah Cerknica, Domžale, Grosuplje, Loška dolina, Mengeš in Moravče. V vseh ostalih občinah delujejo mlečne kuhinje vsaj na nekaterih šolah. Tako je danes na vseh osnovnih šolah in nižjih gimnazijah 84 mlečnih kuhinj, v katerih dobiva 15.525 otrok vsakodnevne obroke hrane.

Za povezavo med šolo in domom ter ostalo družbo skrbe razne oblike sodelovanja državljanov. Ena izmed takih oblik so roditeljski sestanki, bodisi množični ali pa razredni. Ti sestanki so najboljše obiskani. Na množičnih roditeljskih sestankih je sodelovalo preko 26.000 staršev, na 2046 razrednih sestankih pa preko 60.000 staršev. Starši na sestankih zelo sodelujejo in so zato ti sestanki že postali važen sovgojitelj pri vzgoji mladine in prevzgoji družine.

Učenci osnovnih šol in nižjih gimnazij imajo preko 200 pionirskih odredov z več sto krožki. V teh krožkih sodeluje pretežno učiteljstvo, veliko pomoč pa jim nudijo Društva prijateljev mladine in pa mladina sama. Želeti bi bilo, da bi bilo močnejše sodelovanje pri pionirskih krožkih od strani državljanov.

Družbeno upravljanje je zagotovljeno preko občinskih svetov za prosveto in kulturo, ki jih je v okraju 23. V teh svetih je 197 članov, od katerih je 21% žena. Večina članov svetov je iz vrst uslužbencev, to je 73%, delavcev je 12%, ostalo so obrtniki, kmetje, gospodinjne, upokojnenci itd.

Zelo uspešna oblika družbenega upravljanja so šolski odbori, ki delujejo na vseh šolah. Mnogi šolski odbori so v svojem delu pokazali lep napredek. Ne bavijo se več samo z materialnimi vprašanji šole, ampak samoiniciativno načenjajo razna vzgojna, socialna in zdravstvena vprašanja. Praksa je pokazala, da so šole, katerih šolski odbori so reševali tudi vzgojna vprašanja, dosegle zadovoljive uspehe tako v pogledu vzgojenosti mladine kot v pogledu učnih uspehov. Je pa še nekaj šolskih odborov, ki prepričajo vse delo samo upravitelju in se niti ne skušajo seznaniti s problemi šole. Od takih šolskih odborov pa seveda šola nima nikake koristi. Veliko pomoč so šolskim odborom nudili občinski odbori SZDL. Slabša pa je vertikalna povezava občinskih svetov za prosveto z organi družbenega upravljanja na šolah.

Učni uspehi so v I. polletju šolskega leta 1956/57 v primerjavi z lanskimi za 1,5% boljše. I. polletje je z uspehom dokončalo v osnovnih šolah 84,7% otrok, v nižjih gimnazijah pa 59%. Če primerjamo šole v posameznih občinah po uspehih, vidimo, da so uspehi v ljubljanskih občinah nad povprečjem, v zunanjih občinah pa pod povprečjem okraja.

Šolski obisk je na vseh šolah zadovoljiv in kaže, da so starši povsod močno zainteresirani, da bi otroci redno obiskovali šolo in seveda v njej tudi napredovali.

Ob koncu še nekaj besed o šolski reformi. Šolska reforma, o kateri je bilo že mnogo razpravljano,

bo končno določila vlogo šole in njeno nalogo v družbi. Šola mora pripravljati mladino za življenje, zato ji mora dati določeno znanje o družbi, naravi, oblikovati ji mora znanstveni pogled na svet. Vse to znanje pa mora biti življenjsko uporabno. Šola mora biti vzgojna ustanova, kjer se bodo vzgajali bodoči delovni ljudje.

V novi obvezni reformirani šoli pa bo mladina dobivala v organsko celoto povezano temeljno znanje, ki bo dostopno večini naših zdravih in duševno normalno razvitih otrok, znanje, ki bo služilo za življenje, ki bo razvijalo otrokove miselne sposobnosti in mu dajalo pobud za nadaljnji študij in veselje do dela, za katero se bo odločil po končani obvezni šoli.

Svet za šolstvo se zaveda, da današnje materialno stanje šolstva ne dopušča, da bi mogli zadostiti načelom, ki jih postavlja pred nas reformirano šolstvo. Pomanjkanje prostorov, slabo opremljeni kabineti, to so ovire na poti k reformirani

šoli. Kljub temu pa je Svet pristopil k nadaljnemu izobraževanju učnega kadra, vendar ta ne bo preko noči dorasel zahtevam, ki bodo pred njega postavljene.

Zavedati se namreč moramo, da bo tezo reformnega dela v šoli moral prevzeti in nositi učitelj. Zaradi tega mu je pomoč, ki mu jo nudi Svet pri njegovem nadaljnjem izobraževanju v obliki tečajev, seminarjev itd. samo ena izmed oblik njegove pedagoške rasti. Nadaljnje oblikovanje njegove pedagoške osebnosti pa moramo gledati kot proces, ki se bo odvijal postopoma ob tečajih in seminarjih, v hospitalijskih šolah, predvsem pa z njegovim lastnim študijem in iskanjem v njegovi pedagoški praksi. Svojo kulminacijo pa bo dosegel šele takrat, ko bomo dajali našemu pedagoškemu delavcu poleg ugodnejših življenjskih pogojev tudi višjo in kvalitetnejšo izobrazbo, našemu šolstvu pa ustvarjali takšne materialne pogoje, da bo v resnici lahko postalo sodobnejše kakor je danes.

PREGLED OSNOVNIH ŠOL IN NIŽJIH GIMNAZIJ TER ŠTEVILO UČENCEV V OBČINAH LJUBLJANSKEGA OKRAJA

Takoča številka	Občina	Število osnovnih šol	Število učencev	Število nižjih gimnazij	Število učencev	Število popolnih gimnazij	Število učencev	Število vseh šolobveznih otrok
1.	Ljubljana-Center	7	4052	—	—	5	2532	6584
2.	Ljubljana-Siška	2	1770	1	394	—	—	2164
3.	Ljubljana-Bežigrad	2	1264	—	—	2	1038	2302
4.	Ljubljana-Moste	3	1174	1	40	1	560	1774
5.	Ljubljana-Polje	12	1279	2	573	—	—	1842
6.	Ljubljana-Rudnik	11	802	—	—	1	382	1184
7.	Ljubljana-Sentvid	5	923	1	114	1	443	1480
8.	Ljubljana-Vič	3	1260	—	—	1	513	1773
9.	Vrhnika	9	935	1	260	—	—	1195
10.	Mengeš	2	333	1	174	—	—	507
11.	Medvode	5	572	1	271	—	—	843
12.	Domžale	14	1667	2	726	—	—	2393
13.	Kamnik	14	1759	1	155	1	662	2576
14.	Ivančna gorica	10	1099	1	154	1	277	1530
15.	Grosuplje	8	835	1	193	—	—	1028
16.	Litija	13	1539	2	383	—	—	1922
17.	Moravče	4	393	1	158	—	—	551
18.	Cerknica	12	1035	2	261	—	—	1296
19.	Loška dolina	4	220	1	174	—	—	394
20.	Crnuče	4	487	—	—	—	—	487
21.	Dobrova	7	759	1	92	—	—	851
22.	Logatec	9	652	1	212	—	—	864
23.	Borovnica	3	438	1	157	—	—	595
Skupaj		163	25.247	22	4491	13	6407	36.145

Popolne gimnazije

Poleg 11 ljubljanskih gimnazij sta v okraju še gimnaziji v Kamniku in Stični. Tako je v ljubljanskem okraju več kot ena tretjina vseh popolnih gimnazij v Sloveniji. V višjih razredih popolnih gimnazij je vpisanih v letošnjem letu 1154 moških in 1161 žensk, skupno 2315 dijakov. Če primerjamo število dijakov s podatki iz leta 1939/40 ugotovimo, da je bilo takrat v šestih ljubljanskih gimnazijah 2054 višješolcev, to je samo za 261 manj, kot jih je danes. To priča, da se današnja mladina vse bolj usmerja na strokovne šole.

Osnovni problem je prav tako kot v vseh ostalih šolah v Ljubljani pomanjkanje prostorov in zaradi tega prenatrpanost učilnic, pomanjkanje stranskih prostorov in podobno. Zaradi take prenatrpanosti ni na šolah prostora za neobvezne predmete, za razne krožke in ročne spretnosti. V kolikor pa je ta dejavnost na šoli organizirana, je mogoča le po končanem rednem pouku opoldne (do prihoda druge izmene) ali pa zvečer. V mnogih gimnazijskih stavbah v Ljubljani se nahajajo druge ustanove (v zgradbi V. gimnazije Akademija upodablajočih umetnosti s 60 slušatelji, v I. gim-

naziji Prirodoslovno-matematično-filozofska fakulteta, Tehniška fakulteta in VPS^o itd.). Zato imajo vse ljubljanske gimnazije pouk v dveh izmenah, samo gimnaziji v Sentvidu in v Stični imata samo dopoldanski pouk.

Učni uspehi na gimnazijah so zadovoljivi, saj so v letu 1956 dosegle zelo visok odstotek pozitivno ocenjenih dijakov (80—90%). Ti uspehi so povsem razumljivi, če pomislimo, da se šola v višjih razredih gimnazije mladina, ki se je odločila za nadaljevanje študija na univerzi ali drugih visokih šolah.

Občutno je pomanjkanje učbenikov za višje razrede gimnazij. Tako ni ustreznih učnih knjig za zgodovino, fiziko, kemijo, filozofijo itd. Prav to pomanjkanje učbenikov pa sili učne moči in dijake v suhoparno verbalno podajanje snovi in v učenje na pamet.

Inšpekcija gimnazij je bila nezadostna, ker Svet za šolstvo že tretje leto ne more dobiti inšpektorja za popolne gimnazije. Kljub razpisom se ni javil noben kandidat, ki bi imel potrebne kvalifikacije za izvajanje te funkcije. Izhod za silo so pomožni inšpektorji, profesorji ljubljanskih gimnazij in ostalih šol. Ti pa morejo zaradi svoje učne ob-

veznosti le enkrat tedensko inšpicirati druge šole. Pomanjkljivost teh inšpekcij je tudi v tem, da pomožni inšpektorji ne gledajo šole kompleksno, temveč samo s stališča svoje ožje stroke.

Delo poteka na večini gimnazij normalno. Tudi na teh šolah je nekaj problemov z ustreznostjo kadra. Vsi predmeti so v glavnem strokovno zasedeni. Za nadaljnje izobraževanje profesorjev in predmetnih učiteljev skrbe strokovni aktivisti Društva profesorjev in učiteljev. Vendar je opaziti, da se jih mlajše učne moči, ki so strokovnega, zlasti pa še metodskega razvoja najbolj potrebne, redkeje udeležujejo.

Družbeno upravljanje tudi na popolnih gimnazijah beleži lepe uspehe. Lahko rečemo, da so vsi šolski odbori že temeljito posegli v šolsko problematiko. Mnogo koristijo poznavanju šolskega dela skupne seje šolskega odbora in učiteljskega zbora, udeležba članov šolskega odbora pri roditeljskih sestankih, šolskih in razrednih skupnostih. Tudi predstavniki dijaštva v šolskih odborih se vedno bolj uveljavljajo in skušajo s svojim delom in predlogi izboljšati delovanje šole. Prav iste cilje imajo šolske in razredne skupnosti, kjer dijaki kritično ocenjujejo delo celotne šole, pretresajo predloge za izboljšanje pouka in podobno. Šolske skupnosti, ki so v lanskem letu zaživele, so se letos že organizacijsko utrdile in pristopile h globljemu delu. Seveda ima pri tem veliko zaslug organizacija LMS, ki je na vseh gimnazijah. Mladinska organizacija na šoli skrbi za izvenšolsko udejstvovanje mladine, organizira zdravo zabavo mladine, vzbuja zanimanje za obisk kulturnih prireditev in skrbi za ideološko vzgojo svojih članov.

Strokovne šole

Nižje strokovne šole

V okraju je 32 nižjih strokovnih šol raznih strok. Po značaju, po načinu izvajanja pouka in po trajanju pouka se vse te šole dele v tri skupine:

- periodične vajenske šole 6;
- v celotne vajenske šole 16;
- industrijske šole s praktičnim poukom 10.

Od 23 občin ljubljanskega okraja je brez nižjih strokovnih šol 8 občin, dočim se v 15 občinah nahaja ena ali več nižjih strokovnih šol. Samo v občinah na območju Ljubljane in bližnje okolice je koncentriranih 20 takih šol ali 63% vseh nižjih strokovnih šol okraja. 12 nižjih strokovnih šol (27%) odpade na podeželje, predvsem na ona področja, kjer se razvija industrija. Pregled krajevne lokacije nižjih strokovnih šol v ljubljanskem okraju je razviden iz razpredelnice.

Iz iste razpredelnice je razvidno, da tvorijo osnovno mrežo strokovnih šol v okraju še vedno vajenske šole. Njih je 16 po številu ali 50% od celokupnega števila šol.

Med glavne ovire pravilnega šolanja vajencev spada pomanjkanje prostorov. Nižje strokovne šole imajo:

- periodične 95 oddelkov 31 učilnic;
- celoletne 137 oddelkov 65 učilnic in
- industrijske šole in šole s praktičnim poukom 60 oddelkov 62 učilnic.

V pregledu so zajete le učilnice — ožji šolski prostor. Niso pa upoštevani še ostali šolski prostori, predvsem delavnice za praktični pouk in laboratoriji. Sorazmerje med številom oddelkov in učilnic je dobro le pri industrijskih šolah

in šolah s praktičnim poukom. Isto sorazmerje pa pri periodičnih in celoletnih šolah kaže dvakratno oziroma trikratno zasedbo učilnic. Če pri tem upoštevamo še dejstvo, da ima od 32 vajenskih šol le 18 lastne šolske prostore in da 14 šol gostuje v splošno izobraževalnih šolah, je sorazmerje med številom oddelkov vse prej kot ugodno. Na nižjih strokovnih šolah se šola 7055 učencev in to:

a) v periodičnih šolah 2443 učencev ali 34,5%;

b) v celoletnih šolah 3257 učencev ali 46,2% in

c) v industrijskih šolah in šolah s praktičnim poukom 1355 učencev ali 19,3%.

Povprečno pride v obravnavanih šolah na 1 oddelek 24 in na 1 razred 45 vajencev.

Poleg slabega stanja in nezadostne kvadrature učnega prostora moramo še ugotoviti, da je materialno stanje nižjih strokovnih šol slabo, da ne govorimo o šolski opremi, ki je prirejena predvsem za splošno izobraževalne šole. Prepotrebne bi bile v teh šolah šolske delavnice, v katerih bi se učenci izobrazili za svoj poklic. Ker vseh procesov dela učenci ne morejo spoznati v delavnice, v katerih so sicer zaposleni,

Vrsta šole	Predavatelji		
	redni	honorarni	Skupaj
Periodične vajenske šole	35	56	91
Celoletne vajenske šole	57	181	238
Industrijske šole in šole s praktičnim poukom	84	101	185
Skupno na nižjih strokovnih šolah	176	338	514

Zgornje številke kažejo, da še ni rešeno vprašanje rednega učnega kadra, ker pouk še vedno sloni na honorarnih predavateljih, saj je 66% vseh predavateljev honorarnih. Skoraj vse strokovne predmete zasedajo honorarni predavatelji iz vrst mojstrov inženirjev, tehnikov, zdravnikov itd., ki so strokovno dorasli svoji nalogi, vsekakor so pa povečini premalo seznanjeni s pedagoškimi principi, ki so nujno potrebni pri poučevanju. Zato bo Svet organiziral tečaje za izpopolnjevanje predavateljev strokovnih šol.

Srednje strokovne šole

V okraju je 9 srednjih strokovnih šol s 3 mojstrskimi. Vse, razen Usnjarske šole, ki je v Domžalah, se nahajajo v Ljubljani. Tudi pri srednjih strokovnih šolah je pereče vprašanje šolskega prostora. Na vseh šolah se pouk vrši v dveh izmenah. Tak način pouka pa ni ugoden za šolanje strokovnega kadra, ker je koncentriran na preveliko število ur v eni izmeni in ker onemogoča raznoterost učnih oblik, ki so potrebne za pravilno odvijanje učnovzgojnega procesa. Razen tega primanjkuje tem šolam ustrezen prostor za delavnice, kabinete in zbirke. Ker je težko in malo uspešno predavati stroko samo s kredo in tablo, bo treba razen učilnic zagotoviti tudi ta prostor.

Na srednjih strokovnih in mojstrskih šolah se šola 3807 dijakov v 138 oddelkih in 87 učilnicah. Na en oddelek pride povprečno 29 dijakov, kar je glede na praktični pouk previsoko število.

Oprema kabinetov in laboratorijev je pomanjkljiva. Na nekaterih šolah (TSS, GSS, Usnjarska šola) se je stanje nekoliko izboljšalo zaradi pomoči iz fonda za kadre, ki je v letu 1956 znašala skupno 32 milijonov dinarjev.

Praktični pouk se odvija v laboratorijih (zdravstvene šole) in v šolskih delavnice (TSS, Usnjarska

bi jim šola morala nuditi to možnost, da prenašajo svoje znanje, pridobljeno v šoli, v delavnice. Zato je potrebno proučiti vprašanje šolskih delavnic s potrebnim inventarjem zlasti za celoletne in periodične vajenske šole. Tu gre za nekaj tisoč mladine ljubljanskega okraja, za katero je nujno izpopolniti sistem pouka s praktičnim delom, ne glede na to, v katerem sektorju je ta mladina zaposlena. Učni uspehi učencev nižjih strokovnih šol so bili ob koncu preteklega šolskega leta 1955/1956 naslednji: od vseh učencev je z uspehom izdelalo razred 84%, padlo pa jih je 16%. Ob primerjavi uspehov posameznih šol vidimo, da so najboljši v industrijskih šolah. To pa izhaja iz dejstva, da so prilike za šolanje vajencev v industrijskih šolah ugodnejše in da vajenci stanujejo v internatih, kjer se lahko bolje pripravljajo za pouk. To je obenem tudi jasen dokaz, da je tip šol s strnjanim poukom, bilo da so to industrijske šole ali šole s praktičnim poukom ali pa periodične vajenske šole, boljši kot tip celoletnih šol s poukom trikrat na teden.

V nižjih strokovnih šolah poučuje kvalificiran kader rednih in honorarnih predavateljev.

šola, Podkovska šola). Ostale šole nimajo delavnic, četudi bi jih, kot na primer Gradbena srednja šola, nujno potrebovale. Teoretični pouk mora biti tesno povezan s praktičnim delom, če hočemo vzgojiti in izučiti tak naraščaj, kot ga potrebuje naše gospodarstvo.

Učni uspehi so na srednjih strokovnih šolah kljub težavam in pomanjkljivostim zaradi pomanjkanja prostorov in nezadostno opremljenih delavnic zadovoljivi in kažejo od leta do leta porast.

Na srednjih strokovnih šolah poučuje 380 učnih moči, od katerih je 212 stalnih in 168 honorarnih. Tudi na teh šolah je število honorarnih učnih moči previsoko in ne vpliva pozitivno na kvaliteto pouka. Honorarna zaposlitev je stranska služba, ki je časovno odvisna od glavne zaposlitve in je močna ovira pri organizaciji pouka.

Posebej je treba omeniti tudi dejstvo, da vse srednje strokovne šole, do neke mere pa tudi vajenske in industrijske šole, presega okvir ljubljanskega okraja. Učenci, oziroma dijaki prihajajo v te šole iz vse republike, oziroma celo iz drugih republik. Zaradi takega sestava učencev imajo šole precejšnje težave v vzgojnem, pa tudi v učnem pogledu. Učenci prihajajo na te šole z različno predizobrazbo, z različnim nivojem znanja, z znanjem različnih tujih jezikov itd. Vse to vpliva na delo v I. in II. letniku. Prav zaradi tega lahko govorimo o homogenih, trdno povezanih razredih in razrednih kolektivih šele v višjih letnikih, ki so iz tega razloga najuspešnejši.

Izvenšolsko življenje in izživljanje mladine na strokovnih šolah močno zavira veliko število tedenskih učnih ur; dvojna izmena, to je popoldanski pouk, omogoča dijakom izvenšolsko udeleževanje le v večernih urah in ob prostih dnevih, v kolikor jim to dopušča študij. Tuji pouk izven strnjene urnika (telovadba, predvojaška vzgo-

ja, razne vaje) je velika ovira izvenšolskemu delu mladine. Kljub tem težavam pa je uspelo mladinski organizaciji, šolskim odborom in upravam šol, da so omogočili tej mladini dopolnilno izobraževanje in pa zdravo zabavo. Na večini šol delujejo pevski zbori, igralske družine in različni krožki. Dijaki nekaterih šol, tako vajenskih kot srednjih strokovnih, pa so redni obiskovalci predstav v okviru mladinskega abonmaja.

Od vseh srednjih strokovnih šol ima mlečno kuhinjo samo Gozdarska srednja šola, v industrijskih šolah oskrbujejo z malico učence delavnice, na ostalih vajenskih šolah pa delujeta samo 2 mlečni kuhinji, ki oskrbujeta 130 učencev. Ker je prav v strokovnih šolah mladina zelo obremenjena, je pomanjkanje kuhinj na teh šolah eden važnih problemov. Šolski odbori in vodstva šol ugotavljajo nujno potrebo po ustanovitvi mlečnih kuhinj, istočasno pa navajajo, da kuhinje ne morejo organizirati. Vzroki so različni: v največ primerih je to pomanjkanje prostorov. Vendar mislimo, da bi se na marsikateri šoli z dobro voljo in s skupnim prizadevanjem vseh šolskih in drugih or-

ganov lahko odprle mlečne kuhinje.

Šolski odbori obstajajo na vseh šolah. V glavnem lahko rečemo, da je občutiti napredek v njihovem delu. Iz ozkega okvira svojega dela, ki se je v začetku odražalo v skrbi za materialna vprašanja, se spuščajo že tudi ponekod v vzgojno problematiko. Opazja se, da se ukvarjajo z vzgojno problematiko samo načelno. Premalo pa so se ukvarjali s preobremenjenostjo mladine zaradi sedanjih učnih načrtov, s socialnim stanjem, zlasti vajenske mladine. Tudi se niso dosti zanimali za odnose med mladino in učitelji, za povezavo med šolo in domom, za povezavo šole z življenjem in za pogoje, v katerih šola dela, v koliko lahko uspeva ali ne. Razpravljali so o socialnozdravstveni problematiki, premalo pa so storili, da bi aktivno posegli v te probleme, jih razčistili in s pomočjo raznih organov odklonili negativne vplive ali pogoje, v katerih živi mladina. Gornje ugotovitve veljajo za šolske odbore ne samo strokovnih šol, temveč tudi za tiste na ostalih. Kljub vsemu pa je potrebno še enkrat poudariti, da je bilo delo večine šolskih odborov vsaj v neki meri uspešno za razvoj in napredek posameznih šol.

PREGLED LOKACIJE NIŽJIH STROKOVNIH ŠOL

Kraj	V OLO LJUBLJANA			
	Vajenske periodične šole	Vajenske celoletne šole	Industrijske in šole s prakt. poukom	Skupno
Ljubljana	4	7	9	20
Domžale	1	1	—	2
Kamnik	—	2	—	2
Litija	—	1	—	1
Mengeš	—	1	—	1
Vrhnik	—	1	—	1
Logatec	—	1	—	1
Višnja gora	—	1	—	1
Mekinje	1	—	—	1
Vevče	—	—	1	1
Cerknica	—	1	—	1
Skupno	6	16	10	32

Posebni vzgojni zavodi

Pod pristojnost Sveta za šolstvo spadajo naslednji vzgojni zavodi:

3 vzgajališča (Logatec, Smlednik, Višnja gora); 1 zavod za duševno nezavito mladino — Vzgojni zavod J. Levca; 1 zavod za gluho mladino; 1 vzgojna posvetovalnica.

V te ustanove prihajajo otroci in mladina zaradi defektnosti, kronične bolezn, psihofizične slabotnosti ali neke stopnje asocialnosti, ker se ne morejo izobraževati in vzgajati skupaj in na enak način kakor povprečno razviti, zdravi otroci. Naloga vzgojnih zavodov pa je, da to mladino vzgoji, izobrazi in usposobi za poklicno zaposlitev ter udejstvovanje v družbi.

Glede na stopnje in oblike fizičnih in duševnih motenj v razvoju ter defektov učencev se spreminja težišče obravnavanja te mladine. Problematika posebnih vzgojnih ustanov sega na področje zdravstva in socialnega varstva. Osnovni smoter teh ustanov pa je doseči rehabilitacijo vse mladine, ki se izobražuje in vzgaja v njih.

V celoti more rehabilitirati svoje gojence od vseh spredaj navedenih ustanov edino Zavod za gluho mladino, ki ima za to vse potrebne oddelke. Vse ostale učno-vzgojne ustanove pa težijo za tem, da bi se razvile v rehabilitacijske zavode. Potrebne bi jim bile le učno-vzgojne delavnice za politehnično, predpoklicno in poklicno usposabljanje za pomožno, priučeno in izučeno delovno silo. Tako rehabilitirana mladina bi mogla vračati družbi vsaj delno s svojim delom sredstva, ki so ji bila potrebna v toku rehabilitacije.

607 učencev v naštetih vzgojnih ustanovah ima na razpolago 42 učil-

nic za 60 oddelkov, ki hkrati služijo v večini primerov tudi za pošolskodnevne prostore gojencev internata, tako da je v 13 učilnicah pouk v eni izmeni, v 28 učilnicah pouk v 2 izmenah in v 1 učilnici pouk v 3 izmenah.

V začetku šolskega leta 1956/57 so bili internati v posebnih vzgojnih zavodih tako izkoriščeni:

Vzgojni zavod J. Levca 60 gojencev, kapaciteta 60 gojencev; Zavod za gluho mladino 137 gojencev, kapaciteta 140 gojencev; Zavod za slepo mladino 67 gojencev, kapaciteta 60 gojencev; 3 vzgajališča 174 gojencev, kapaciteta 205 gojencev. Skupna kapaciteta internatov vzgojnih domov je 465 gojencev, izkoriščena pa ni maksimalno (438 gojencev). Kapacitete internatov pri vzgojnih zavodih razen v vzgajališčih so popolnoma zasedene. V vzgajališčih pa je še 27 mest nezasedenih. Vzrok temu so visoki oskrbni stroški in pa neprijetna lokacija (Logatec, Višnja gora), daleč od močnejših gospodarskih centrov.

O učno vzgojnih sistemih v posebnih ustanovah, o sprejemanju, triaziranju in odpuščanju gojencev posebnih šol ne bi tu poročali, ker se tudi posebno šolstvo pripravlja na reformo, pač pa bi podali kratek pregled, kam je odšlo 131 v l. 1955/56 odpuščenih gojencev posebnih vzgojnih ustanov. Tako je bilo odpuščenih: 16 gojencev zaradi napačne diagnoze (odpuščeni predvsem lažji imbecili, ki jih pomožna šola samo socializira); 2 gojenca zaradi bolezn; 5 gojencev zaradi pomanjkanja denarnih sredstev (plačevanje oskrbnice); 44 gojencev zaradi izpolnjene učne obveznosti; 58 gojencev zaradi izpolnjene rehabilitacije; 6 gojencev

zaradi prestarelosti. Od teh 131 odpuščenih gojencev posebnih vzgojnih zavodov je odšlo: 13 gojencev v drugo redno šolo; 10 gojencev v drugo specialno ustanovo; 11 gojencev v domačo ali domsko nego (azil ali normalen mladinski dom); 2 v bolnišnico; 93 v poklice; 2 v vzgojno poboljševalni dom (in vzgajališča).

Stanje kadra, to je pedagoškega osebja v posebnih vzgojnih ustanovah, je preživelo svoje kritično obdobje, ni pa še to stanje zadovoljivo niti po številu, še manj pa glede na specializacijo in na stabilnost. Zlasti v vzgajališčih še vedno odločno prevladuje nespecializirano pedagoško osebje in novinci. Tako je v posebnih vzgojnih ustanovah po kvalifikaciji nameščenih:

8 profesorjev, 50 predmetnih učiteljev-defektologov, 4 predmetni učitelji, 44 učiteljev in 6 prosvetnih delavcev brez kvalifikacije.

Zaradi nezadostne zasedbe delovnih mest (manjka po sistematizaciji 11,8% oseb) na posebnih vzgojnih ustanovah, morajo kvalificirani in nekvalificirani defektologi prekomerno delati. Vse posebne vzgojne ustanove upravljajo upravni odbori na osnovi Zakona o socialnih zavodih. Življenjska doba družbenega upravljanja posebnih vzgojnih ustanov je še kratka, zato izkušnje še niso izkristalizirale vseh pozitivnih sestavin. Prav tako bi bilo pre zgodaj že posploševati nekatere slabosti organov družbenega upravljanja. Upravni odbori so med drugim reševali naslednja vprašanja: o spremembi in odpustu gojencev, o zaposlitvi odpuščenih gojencev, o proračunih in investicijah, o kapaciteti zavodov itd.).

Dijaški in mladinski domovi

Z vsakim dnem je več družbenih in pedagoških delavcev, ki z zanimanjem spremljajo delo in življenje gojencev v domovih in skušajo s svojimi prispevki pomagati pri reševanju raznih perečih vprašanj.

Nehigienične in razpadajoče barake, v katerih se nahajajo Dom vajeniške šole gradbene stroke, Dom industrijske kovinske šole v Šiški, Dom industrijske šole Litostroji. Zobotehnične srednje šole in Gozdarske srednje šole, ne dajejo niti najošnovnejših pogojev za neovirano šolsko delo, oziroma za učenje in vzgojo. Težko si je predstavljati, kako naj bi se lotil vzgojitelj solidne intelektualne vzgoje v stavbah, ki niso zavarovane niti pred dežjem in vetrom, kaj še, da bi govorili o sistematski zdravstveni in estetski vzgoji mladega človeka.

Na novo gradnjo se trenutno pripravlja Dom vajeniške šole gradbene stroke, za čevljarke in mlinarske vajence pa je v načrtu gradnja novih zidanih blokov v sestavu naselja Doma gradbene srednje šole, medtem ko Gozdarska srednja šola in internat predvidevata v šolskem letu 1958/59 preselitev v Postojno. Dom industrijske kovinske šole v Šiški ima pripravljene načrte in odobreno lokacijo, nima pa sredstev za gradnjo. Za Dom vajencev v Tacnu je izdala Sanitarna inšpekcija odločbo, da sme poslovati v dosedanjih prostorih le do konca šolskega leta 1956/57, ker so ti prostori neprimerni. Prav tako se nahaja v neprimernih prostorih Dom podkovske šole.

Iz priložene statistike je razvidno, da imajo ljubljanski domovi premalo prostora. S predlagano kapaciteto so upravni odbori domov določili najvišje možno število gojencev, pri katerem lahko ustanova še normalno posluje. Če bi računali, da rabijo nekaj prostorov za razvijanje kulturnih dejavnosti gojencev v prostem času, bi bila predlagana kapaciteta precej nižja. Večje število domov uporabljata šolske učilnice kot dnevne sobe. Trenutno je v mladinskih domovih 15 gojencev nad kapaciteto, v dijaških domovih srednjih strokovnih šol 338 gojencev, v Domu višje šole za medicinske sestre 36, v domovih nižjih strokovnih šol pa 164 gojencev. Torej je zasedba za 553 gojencev višja kot pa kapaciteta. Če k temu prištejemo še gojence, ki bivajo v neprimernih prostorih, nam manjka prostora za približno 1500 gojencev, pri čemer niso vštet še oni vajenci in dijaki, ki so bili zaradi pomanjkanja prostora odklonjeni.

V zunanjih domovih pada število gojencev iz leta v leto. Tako se je v dijaškem domu v Stični znižalo število gojencev od leta 1955 od 80 na 45, v dijaškem domu v Kamniku od 60 na 35, v Logatecu od 50 na 38. Seveda se v zimskem času število gojencev nekoliko zviša, ker zaprosijo za oskrbo v domu dijaki vozači. Zato je Tajništvo za šolstvo usmerilo nekaj nižješolcev — socialnih oskrbovancev iz Ljubljane v dijaški dom v Kamniku, ki ima najboljše pogoje od vseh zunanjih domov.

V privatnih zgradbah se nahajajo naslednji domovi: Dom vajenk na Rakovniku, Dom vajenk v Tacnu, Dom šole za voznike motornih vozil in Dom podkovske šole.

Dobro urejeni so sledeči domovi: oha mladinska domova, Zavod za glasbeno vzgojo, Dom gradbene srednje šole, Dijaški dom v Kamniku, Dom usnjarske srednje šole v Dom-

žalah, Dom višje šole za medicinske sestre, Dom babiške šole, Dom šole za otroške negovalke, Dom gostinske šole, del Doma tehnične srednje šole, Vajenski dom v Sentvidu in Dom vajenk na Rakovniku.

Temeljiteje in takojšnje obnove so potrebni Dijaški dom Ivana Cankarja, Dom srednješolk Anice Cernejeve, Dom Majde Vrhovnikove, Dom ekonomske srednje šole, del Doma tehnične srednje šole, Dijaški dom v Stični, v Logatecu, Starem trgu in Vajenski dom v Mekinjah.

Oprema je po večini stara in pomanjkljiva in v prezasedenosti domov ne nudi dovolj možnosti, da si gojencev uredi vsaj minimalen življenjski prostor. Večina domov je tekom let poskrbela, da imajo gojenci v prvi vrsti dobra ležišča, ostalo opremo pa dopoljuje s pomočjo investicij in lastnega amortizacijskega sklada. Znatno napredek se pozna v domovih, kjer so dobili sredstva iz sklada za kadre, čeprav se v nekaterih primerih ta sredstva niso smotno uporabljala in bo prav, če bodo v bodoče ta sredstva upravljali okrajni ljudski odbori. V marsikaterem domu nimajo dovolj omar, ne polic, ne omaric za čevlje.

Amortizacijski sklad so uvedli vsi ljubljanski domovi, vendar s tem pridobljeni zneski ne krijejo tekočih potreb po obnovi. Zunanji domovi tega sklada niso uvedli, ker smatrajo, da bi se s tem zvišala oskrbnina do stopnje, ki je starši ne bi zmogli.

Da bi izboljšali biološko vrednost prehrane in njeno pripravo, je komisija za domove organizirala v l. 1955 tečaj za domače kuharice. Vsi domovi so prejeli tudi pravilno sestavljene jedilnike. Pregledj v letu 1956 so pokazali, da uprave niso posvečale pripravi hrane dovolj pozornosti, saj se v jedilnikih vrsti največkrat tista hrana, ki zahteva najmanj priprave. Komisija, ki je pregledala nekatere kuhinje, je ugotovila sledeče: da sestava hrane ne odgovarja sodobni prehrani in da se tako pripravo uničujejo vitamini in mineralne snovi. Jedilniki so ostali pomanjkljivi, premalo pestri in se ponavljajo.

Biološka analiza je pokazala zadovoljivo kalorično vrednost s preveliko količino ogljikovih hidratov, premalo ali pa preveč toplote, zadostne količine beljakovin, premalo kalcija, več kot za polovico premalo vitamina A in B2, vitamina C dovolj. Vsed predolgih časovnih intervalov delitve izgubljala hrana na svojem okusu in hranilni vrednosti, posvečati pa bi bilo treba tudi večjo skrb pripravi, ponekod pa tudi higienskim predpisom.

Skoraj povsod je premalo osebja, ki je zaradi obilnega dela preobremenjeno, delo pa manj natančno opravljeno. Prav bi tudi bilo, če se bodo v bodoče organizirala po domovih predavanja med gojenci o sodobni zdravi prehrani, ker ti večkrat odklanjajo jedila, ki jih niso vajeni.

Vsi domovi so finančno samostojni. Vzdržujejo se sami, in sicer iz dohodkov oskrbnin in iz izrednih dohodkov (prenočnine, darila, dotacije, dohodki lastnih ekonomij). Od okrajnega ljudskega odbora prejema domovi v smislu zakona o socialnih zavodih le dotacije za plače vzgojnemu in zdravstvenemu osebju. Dom vajenk na Rakovniku dobi tudi dotacijo za najemnino, ki znaša 40.000 dinarjev mesečno in bi prišlo na vsako gojenko po 660 dinarjev na mesec, če bi morale kriti najemnino same. Večina domov je določila oskrbnino v višini 5500 dinarjev. Najnižja oskrbnina je v Dijaškem domu v Logatecu, kjer žive gojenci v zelo primitivnih prilikah in znaša le 5000 dinarjev mesečno, najvišja pa v Zavodu za glasbeno vzgojo 6000 dinarjev. Tu so visoki izdatki za kurjavo in razsvetljavo zaradi celodnevni glasbenih vaj. Kalkulacije so bile pregledane in so višine oskrbnin primerne, saj je v večini domov vrednost oskrbnine višja, kot jo plačujejo gojenci. Razliko krijejo uprave domov iz izrednih dohodkov. Upravni odbori domov in uprave so v preteklosti dobro gospodarili, saj za leto 1955 izkazujejo vsi razen Doma babiške šole, aktivno bilanco, ta dom pa je zaradi podražitve hrane med šolskim letom, ki jo prejema iz porodnišnice, ustvaril 150.000 din primanjkljaja.

V domovih primanjkuje stalnega vzgojnega kadra. Situacija glede kvalifikacije vzgojnega kadra se leto za letom zboljšuje. Ob začetku vsakega šolskega leta se po sili razmer odloči nekaj pedagogov za delo v domovih, ker ni zanje prostega mesta na šolah, vendar na stalnost tega kadra ne moremo misliti. Stalnost bomo dosegli le z otvoritvijo vzgojiteljskih oddelkov ali s pedagoško akademijo. Upokojenih učiteljev je v vzgojni službi 6, 2 kot upravnika, 4 kot vzgojitelji s polno delovno obveznostjo, često pa opravljajo tudi nadurno delo. Za vse to prejema 6000 dinarjev mesečno kot upokojenci. Tekom meseca decembra 1956 se je udeležilo 14 upravnikov in 11 vzgojiteljev tečaja, ki ga je priredil Pedagoški center. Tedaj so bile sprožene prve pobude za zbiranje materiala, ki naj bi pripomogel k sestavi metodike vzgojnega dela v domovih.

(Nadaljevanje sledi)

Izvillek iz poročila o poslovanju podjetja »TORBICA«, usnjena galanterija, Ljubljana, Jesenkova 3, v letu 1955

Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1948 in izdeluje usnjeno galanterijo, t. j. kovčke, aktovke, torbice itd. V tem letu je bilo zaposlenih povprečno 83 oseb. Bruto dohodek je znašal 109.511.202 din.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1955		PASIVA	
Zap št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	12.430	1.	Sklad osnovnih sredstev	12.430
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni krediti za dokončane investicije	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	2.415	3.	Razni skladi	2.225
B. Obratna sredstva			4.	Dolgoročni kredit za finansiranje investicij	—
4.	Skupna obratna sredstva	32.758	5.	Drugi viri finansiranja investicij	—
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			B. Viri obratnih sredstev		
5.	Kupci in druge terjatve	12.545	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	30.415
6.	Druga aktiva	656	C. Viri sredstev v obračunu in druga sredstva		
D. Finančni uspeh			7.	Dobavitelji in druge obveznosti	15.698
7.	Razporejeni dobiček	—	8.	Druga pasiva	38
8.	Izguba	—	D. Finančni uspeh		
			9.	Dobiček	—
			10.	Kritične izgube	—
	Skupaj:	60.804		Skupaj:	60.804

Vodja računovodstva:
Ziberna Franc

Predsednik upravnega odbora:
Knol Andrej

Direktor podjetja:
Ogrin Leopold